

[Lasse Budtz]

Måske kunne det også være passende at tage udviklingen i det nordlige område op i forbindelse med den brede drøftelse af NATO-strategier, som Socialdemokratiet så tit har efterlyst, både i dagsordener og i taler, sidst i vor parti-formands tale ved åbningsdebatten.

Vi ved godt, at der er nogle regeringer i NATO, som ikke er glade for en sådan debat og slet ikke for en bredere debat om nedrustning til havs, men vi bør prøve alligevel.

Det er ud fra denne holdning, jeg skal tillade mig på Socialdemokratiets vegne at fremsætte følgende:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Folketinget pålægger regeringen at støtte konsultationer mellem NATO, Warszawapagten og de neutrale nordiske lande om en begrænsning af den militære opbygning i de nordlige havområder. Folketinget bekræfter i denne forbindelse ønsket om at gøre Norden til en atomvåbenfri zone, der ved en tillægsaftale også omfatter Østersøen.

Folketinget går derefter over til næste sag på dagsordenen.«

(Dagsordensforslag nr. D 29).

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår ligeledes i forhandlingen.

Per Stig Møller (KF):

Jeg takker for ministerens oplysning om supermagternes tilstedeværelse i nordområderne. Hvad dette angår, har INF-aftalen, som vi naturligvis hilser med glæde, næppe nogen direkte betydning for nordområdet, ud over at den kan indlede den længe ventede æra: virkelig afspænding mellem Øst og Vest.

Hvis nordområderne skal ud af spændingsfeltet, er forudsætningen generel afspænding. Så længe der er spændinger mellem Øst og Vest, vil nordområdet være af interesse for begge stormagter, uanset hvilken status man formelt giver dem. Det er via dette område, de amerikanske forsyninger og forstærkninger skal nå Vesteuropa og især Norden, og det er gennem fremskudte operationer i dette område, USSR skal forhindre de selv samme forsyninger og forstærkninger i at nå frem, så en krig i Europa kan føres til en hurtig og for Warszawapagten heldig udgang.

At det forholder sig således, har vi utallige vidnesbyrd om. USSR har oprustet væsentligt på Kolahalvøen og har en meget stor højsøflåde med $\frac{2}{3}$ af samtlige atombevæbnede strategiske ubåde liggende i Murmansk. I ubådsstyrken findes nu også ubåde, der kan operere under polarisen og gennembrude 2 m tyk is.

Udviklingen i nordområdet flådestyrker har gennem de sidste 20 år været til ugunst for Vesten og styrket de sovjetiske muligheder for at afskære Norden. Dette bekymrer også den norske socialdemokratiske statsminister, Gro Harlem Brundtland. I sin tale ved NATO-parlamentarikernes møde i Oslo den 24. september i år fastslog hun:

»Marineudviklingen i de nordlige farvande har over de sidste 20 år været til ugunst for Norge og for alliancen. Skønt væksten i Sovjets maritime aktivitet ikke primært er rettet mod Norge, angår det os, at Sovjets marinestyrker har opereret længere mod vest og mod syd i Nordsøen. En sådan udvikling indvarsler øgede trusler mod de vitale søkommunikationslinjer hen over Atlanterhavet. Ligesom resten af alliancen er Norge afhængig af integriteten af disse søkommunikationslinjer med henblik på forstærkninger og nye forsyninger.«

Siden den norske statsminister holdt denne tale, er intet sket, som har ændret dette sovjetiske masseopbud og denne sovjetiske eskalering i nordområderne. Gorbatjov har ganske vist holdt en tale i Murmansk. Men denne opfordrer kun til, at begge parter holder sig tilbage på disse have, hvilket nøgternt set blot vil betyde, at USA vil få sværere ved at komme frem, mens USSR vil få lettere ved at komme ud i kraft af fraværet af en NATO-flåde i området.

I samme perspektiv må vi desværre også se forholdene i Østersøen, hvor Warszawapagten opererer med tre gange så mange flådeenheder som den vestlige alliance.

Når jeg inddrager Østersøen på dette sted, er det, fordi forespørgerne jo ud over at beskæftige sig med nordområderne også spørger, hvad ministeren agter at foretage for at fastholde Norden som lavspændingsområde. Her spiller styrkeforholdet i Østersøen unægtelig en ganske væsentlig rolle.

Vi har hørt ministerens svar, som vi kan tilslutte os. Men af hensyn til kvaliteten af debatten vil jeg gerne starte denne afdeling med et spørgsmål til forespørgerne, og det er: Hvad